

Handläggare:
Charlotte Goliath**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd**Skärholmens stadsdelsnämnd****Underlag för budget 2016 med
inriktning 2017 och 2018****Förslag till beslut**

Stadsdelsförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Underlag för budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018 godkänns och lämnas till kommunstyrelsen.

Kerstin Sandström
StadsdelsdirektörCharlotte Goliath
Administrativ chef**Sammanfattning**

Stadsdelsförvaltningens förslag utgår från stadens övergripande inriktningsmål. Förslaget beskriver bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I ärendet redovisar stadsdelsförvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor under de kommande tre åren.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska plan för ekonomin för en period av tre år tas fram. Under respektive inriktningsmål ska de strategiska satsningarna anges i punktform och under verksamhetsområden ska en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten redovisas för de kommande åren.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Ärendets beredning

Ärendet har tagits fram i samarbete med samtliga avdelningar.

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Om Skärholmens stadsdelsnämnd och stadsdelsnämndsområdets befolkning:

I Skärholmens stadsdelsnämndsområde ingår de fyra stadsdelarna Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg, alla stadsdelarna gränsar till sjön Mälaren. Här bor ungefär 35 000 människor varav 68 procent har utländsk bakgrund med ursprung från cirka 150 olika länder. Befolkningen är ung, 26 procent är under 19 år och 14 procent är över 65 år. Den öppna arbetslösheten uppgår till 6,1 procent vilket kan jämföras med 3,1 procent i Stockholms stad som helhet. För de som arbetar uppgår medelinkomsten till 214 600 kr, motsvarande i Stockholms stad är 323 500 kr. Arbetstillfällen inom stadsdelsnämndsområdet domineras av handel samt vård och omsorg. Ohälsotalen bland befolkningen är höga 30,3 dagar per person, i relation till Stockholms stad i stort där antalet dagar per person uppgår till 18,7. I kommunvalet 2014 röstade 44,7 procent av stadsdelsnämndsområdets befolkning på Socialdemokraterna.

Skärholmens stadsdelsnämnd består av 26 förtroendevalda; 13 ledamöter och 13 ersättare. Av dessa är 11 kvinnor och 15 män, medelåldern är 45,1 år. Den äldsta förtroendevalda är född 1939 och den yngsta 1994. Under mandatperioden innehas ordförandeposten av Vänsterpartiet och vice ordförandeposten av Folkpartiet. Stadsdelsnämnden har 12 sammanträden per år, 2 stycken i januari och inget i juli. Från och med 2015 har stadsdelsnämnden övergått till en mer digitaliserad nämndadministration. Detta innebär att de förtroendevalda har tilldelats varsin iPad av stadsdelsförvaltningen och läser handlingarna till den öppna delen av sammanträdet via appen Insyn Stockholm. Under en övergångsperiod finns även handlingarna i pappersform.

Stadsdelsförvaltningen:

Skärholmens stadsdelsförvaltning leds av stadsdelsdirektören i samarbete med en ledningsgrupp som består av de sex avdelningscheferna. I stadsdelsförvaltningen arbetar ca 1 000 medarbetare indelade i följande avdelningar:

- Avdelningen för äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri
- Socialtjänst
- Förskola och fritid
- Stadsutveckling
- Administrativa avdelningen
- Medborgarservice

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Nedan anges i punktform de strategiska satsningarna för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

- Rekrytera fler socialsekreterare och tillsammans med medarbetarna utveckla arbetsmiljön så att fler vill arbeta kvar i yrket under längre tid.
- Öka bostadsbyggandet med blandad funktionalitet för ett attraktivt och växande stadsdelsnämndsområde.
- Verka för ett renare och tryggare stadsdelsnämndsområde i samverkan med fastighetsägare, fackförvaltningar, föreningar och andra aktörer.

- Säkerställa att behovet av förskolor och boenden för personer med särskilda behov tillgodoses.
- Öka medborgarnas nyttjande av stadsdelsnämndområdets ytor för spontanidrott och friluftsliv.
- Skapa nya platser för stadsodling.
- Satsningar behöver göras för att medarbetarna inom hemtjänsten ska ha den rätta kompetensen för att möta målgruppen.
- Öka vårdnadshavares deltagande i föräldrastödsutbildningar
- Öka andel inskrivna barn i förskolan för att alla barn ska få jämlika förutsättningar för att utvecklas
- Öka andel förskollärare i förskolan
- Arbeta med Skolplattform, ett nytt IT-baserat verksamhetssystem
- Öka andel besökande flickor samt funktionsnedsatta barn och ungdomar i fritidsverksamheten

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Nedan anges i punktform de strategiska satsningarna för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

- Öka medvetenhet hos medborgare kring en miljövänlig livsstil.
- Stärka den biologiska mångfalden och områdets förmåga att återhämta sig och/eller motstå olika störningar, med fokus på Sätterskogens naturreservat.
- Öka möjligheten för medborgare att välja hållbara färdmedel, som gång och cykel, i stadsdelsnämndsområdet.
- Minska skadliga kemikalier i förskolebarnens miljö.
- Minska energi- och elförbrukning i stadsdelsförvaltningens verksamhetslokaler.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nedan anges i punktform de strategiska satsningarna för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

- Utveckla budgetering, uppföljning och prognossäkerhet.
- Fortsatt utveckling av uppföljning i syfte att styra utifrån verksamheternas resultat.
- Anpassa bostadsbedömningen till brukarnas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer.
- I samarbete med Jobbtorg undersöka hur fler tidsbegränsade anställningar för långtidsarbetslösa som uppbär försörjningsstöd kan skapas.
- Utveckla arbetet kring målgruppen Unga vuxna.
- Anpassa hemtjänstens verksamhet och kostnader utifrån rådande ekonomiska ersättningssystem.
- Se över kostnader för drift och underhåll avseende parker i samband med att fler medborgare flyttar in i stadsdelsnämndsområdet vid nybyggnation.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nedan anges i punktform de strategiska satsningarna för att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

- Jämställdhetsintegrering av verksamheterna, i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön.
- Säkerställa en god nöjdhet och trygghet med utförda Hälso- och sjukvårdsinsatser i och med att kommunen tar över ansvaret för insatserna från Landstinget.
- Samarbetet med de lokala föreningarna ska stärkas
- Utveckla möjligheten till medborgardialog
- Öka valdeltagandet

Personal- och kompetensförsörjning:

I februari 2015 hade stadsdelsförvaltningen totalt 1047 månadsavlönade, varav 43 procent över 50 år, 12 procent över 60 år och 13 procent av medarbetarna är under 30 år. Under planperioden kommer stadsdelsförvaltningen ha ett större antal pensionsavgångar vilket innebär utmaningar och kräver en god planering.

Aldersgrupp	Kvinnor	Män	Totalt
30 år och yngre	111	25	136
31-40	175	42	217
41-50	199	43	242
51-60	267	55	322
61-63	68	10	78
64 år och äldre	45	7	52
Totalt	865	182	1 047

Stadsdelsförvaltningen har identifierat ett antal bristyrken, förskollärare samt socialsekreterare och biståndsbedömare. Kommande pensionsavgångar bland förskollärare och barnskötare gör att det finns behov av nyrekrytering. För att nå målet för andel förskollärare i verksamheten behöver rekryteringen inriktas på att i första hand rekrytera förskollärare. Inom socialtjänsten är personalomsättningen bland socialsekreterare och biståndsbedömare hög, här finns en utmaning att rekrytera rätt kompetens samt behålla och utveckla befintliga medarbetare så att de stannar kvar i verksamheten. Inom hemtjänstens verksamhet behöver en stärkning av medarbetarnas kompetens göras i syfte att bättre motsvara de behov som målgruppen har.

För att nå rätt kompetens vid rekrytering ska kompetensbaserad rekryteringsmetodik tillämpas. Målsättningen är att stadsdelsförvaltningen ska bli mer professionella, träffsäkra, inkluderande och får en process där sökande får en god bild av oss som arbetsgivare. Varje medarbetarsamtal ska resultera i en individuell utvecklingsplan i vilken medarbetarnas behov av kompetensutvecklingsinsatser tas upp. Stadsdelsförvaltningen kommer att bevaka och vara delaktig i satsningar för att nå bristyrkesgrupperna. Fortsatta insatser genomförs i syfte att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda utökad sysselsättningsgrad.

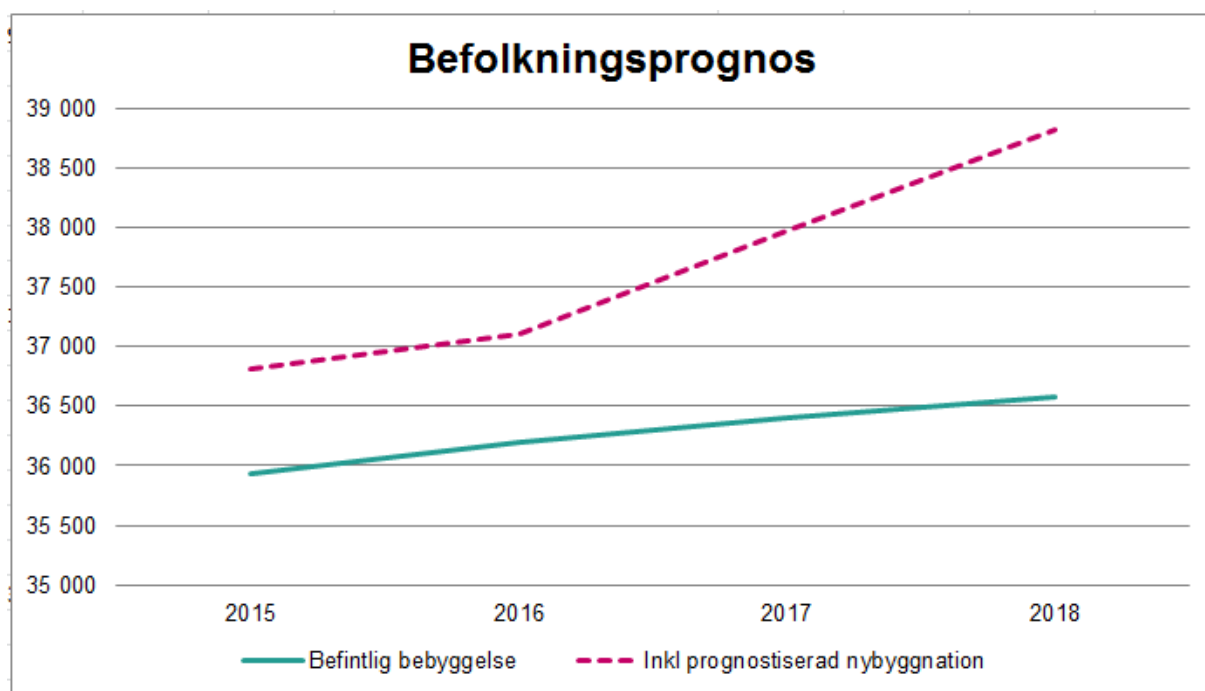
Stadsdelsförvaltning bedömer att det inte kommer vara några betydande behov av omställning i stadsdelsförvaltningen inom planperioden.

2 Nämndens verksamhetsområde

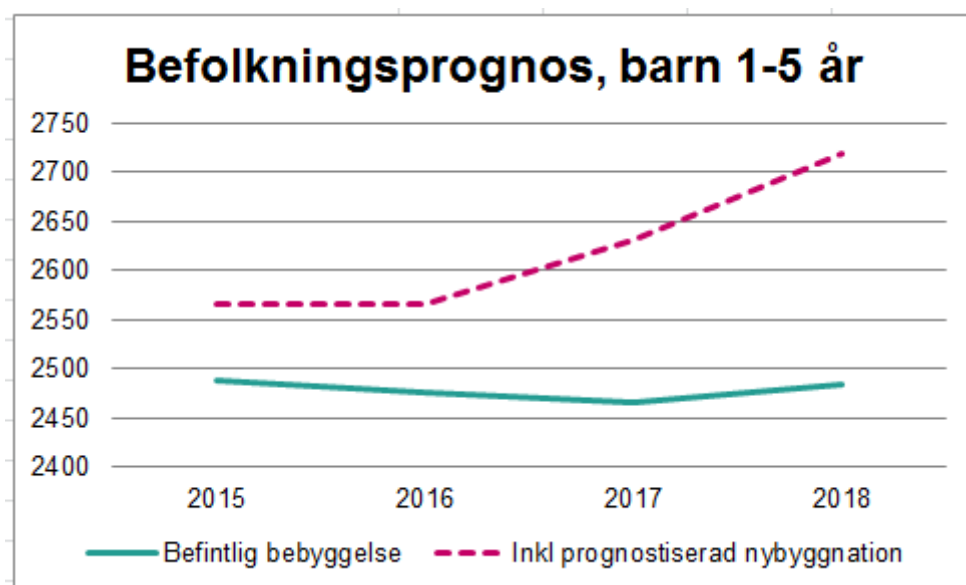
Utgångspunkten för stadsdelsförvaltningens analys av verksamhetens utveckling under perioden 2016 - 2018 är Stockholms stads befolkningsprognos. Befolkningsprognosen utgår från den senaste kända faktiska folkmängden i respektive område (2013 års befolkning). Prognosen anger trolig utveckling under ett antal förutsättningar, såsom antaganden om framtida fruktsamhet, dödlighet och flyttning samt stadens lägesrapport om bostadsbyggandet.

I jämförelse med Stockholms stad i stort har få nya bostäder byggts i Skärholmens stadsdelsnämndsområde de senaste åren. Stadsdelsnämndsområdet behöver växa för att ett bredare service- och kulturutbud ska kunna utvecklas och för att på ett tydligare sätt kunna hänga samman med den övriga staden. För stadsdelsnämndsområdet prognostiseras för perioden 2016 - 2018 en befolkningsökning om 2 procent om ingen nybyggnation sker. Under 2014 har stadsdelsförvaltningen dock märkt av ett ökat intresse för nybyggnation i stadsdelsnämndsområdet, vilket är mycket positivt. Inkluderas antaganden om nybyggnation i befolkningsprognosen prognostiseras befolkningstillväxten uppgå till 5 procent under kommande treårsperiod.

I diagrammen nedan redovisas befolkningsprognosen exklusive och inklusive antaganden om nybyggnation. Konsekvenser av befolkningsutvecklingen inom olika åldersgrupper analyseras under respektive verksamhetsområde.

2.1 Förskoleverksamhet

Antalet barn i förskoleåldern 1-5 år kommer enligt befolkningsprognosen att vara relativt intakt under perioden. En ökning kan komma att ske med upp till 234 barn år 2018 om prognostiserad nybyggnation sker. Osäkerheten om i vilken mån nybyggnation kommer ske gör det svårt att planera för behovet av förskolelokaler. Utan nybyggnation kommer det bli en minskning av barnantalet 2018 jämfört med idag. Den schablon som stadsdelsnämnderna får per barn år 2015 i genomsnitt 132 695 kr, av dessa går 106 156 kr direkt till förskolan för att täcka personalkostnader, mat och material. De återstående 26 539 kr ska räcka till bland annat gemensam administration, kostnader för nämnd och förskolehyror. Den senast byggda förskolan i Skärholmen har en hyra som uppgår till 28 265 kr per barn. Det innebär att hyreskostnaden måste finansieras av det socioekonomiska tillägget eller från andra verksamheter.

I stadsdelsförvaltningen finns behov av föräldrastödsutbildningar för att på olika sätt stärka föräldrarollen. Deltagande i föräldrastödsutbildning visar att föräldrar blir stärkta i sin föräldraroll och konflikter inom familjen minskar. Stadsdelsförvaltningen fortsätter därför arbetet med att öka deltagandet i de olika stödformer som erbjuds (KOMET och ABC).

För att gynna barns utveckling och lärande samt verka för alla barns lika förutsättningar kommer stadsdelsförvaltningen under planperioden att arbeta med att öka andel inskrivna barn i förskolan. Detta kommer bland annat att ske genom att med informationskampanjer göra förskolans verksamhet, och de fördelar som finns med förskola, känd för vårdnadshavare.

Förskollärare är ett bristyrke. Andelen förskollärare har i stadsdelsförvaltningen minskat från 41 procent 2013 till 34 procent 2014. Detta innebär att stadsdelsförvaltningen har en stor utmaning i att rekrytera och behålla förskollärare. En konkret plan för att öka andelen förskollärare kommer att tas fram under år 2015.

Miljön i förskolorna är viktig för barns hälsa och barn i förskoleåldern är särskilt utsatta för skadliga kemikalier. En satsning på att minska förekomst av skadliga kemikalier i förskolorna kommer att genomföras under planperioden. Utifrån en inventering kommer föremål som inte

är godkända ur miljösynpunkt succesivt bytas ut. Utbyte av material samt utbildning av personal innefattar en viss kostnadsökning.

Stadsdelsförvaltningen ska arbeta med Skolplattform Stockholm som är ett nytt IT-baserat verktyg för förskolan. På sikt kommer det att underlätta och effektivisera det administrativa arbetet som under flera år ökat. Skolplattformen kommer att ge barn och vårdnadshavare ökad delaktighet. Genom skolplattformen frigörs också tid för verksamheten och möjliggör nya metoder och arbetssätt. Initialt under de första åren kommer arbetsbelastningen att öka då all personal ska utbildas i programmen. Utbildning, inköp av teknisk utrustning samt dubbla system medför en ökade kostnader.

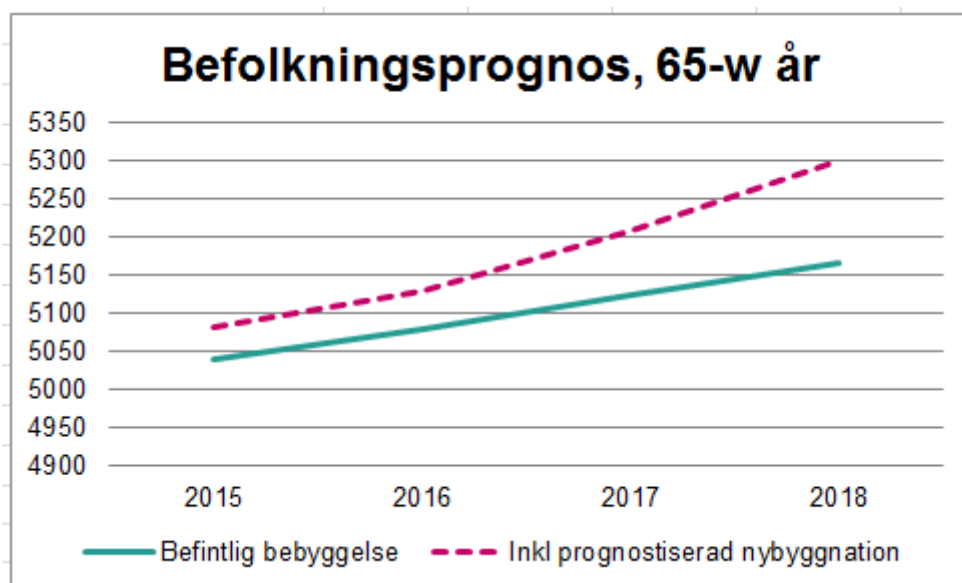
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Stadsdelsförvaltningen ska utveckla medborgarnas tillgång till kultur med målsättningen att även öka mångfalden av de kulturaktiviteter som erbjuds. Stockholms Stadsteaters planering för att göra Stadsteatern i Skärholmen till ett kulturhus öppnar upp nya möjligheter till kulturupplevelser för medborgare i alla åldersgrupper.

Fritidsverksamheten bedrivs på entreprenad och har sedan november 2013 utförts av Fryshuset. I avtalet med Fryshuset finns uppdraget att se över verksamheten för unga föräldrar, flickor samt barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Under planperioden kommer Fryshuset att ha som särskilt uppdrag att öka andel besökande flickor samt se över om det finns behov av riktad verksamhet för att locka fler flickor till verksamheten. I uppdraget ingår att öka andel personal med kompetens inom genus och normkritik. Fryshuset ska även arbeta med att på olika sätt öka andel besökande med funktionsnedsättning och öka besökarnas möjligheter till delaktighet och inflytande över verksamhetens utformande.

Stadsdelsförvaltningen ska under planperioden starta upp ett ungdomsråd för att öka ungdomars inflytande över olika frågor i stadsdelen. En person kommer att anställas för att driva ungdomsrådet och rekrytera ungdomar som vill delta.

2.3 Äldreomsorg

Antalet äldre 65-79 och andelen över 80 år prognostiseras öka marginellt, med strax över 130 personer, fram till 2018 med antagandet att ingen nybyggnation sker. Ökningen är i förhållande till den totala volymen liten och kommer inte innebära några särskilda satsningar utöver befintlig verksamhet.

Stadsdelsförvaltningen kommer under planperioden fortsätta arbetet med att kvalitetssäkra de utredningar som görs vid bedömning av enskildas behov, både vid förstagångsansökningar och vid omprövningar. Stadsdelsförvaltningens beställarenhet fokuserar på arbetet gällande tillgänglighet och bemötande.

Sätra- vård och omsorgsboende har en tom avdelning att förfoga över som i nuläget består av nio heldygnsoomsorgsplatser. Den tomma avdelningen är tänkt att användas utifrån störst efterfrågan och förmodas behöva ha en inriktning som vänder sig till hela stadens brukare.

Stödet till anhöriga som vårdar en närstående behöver kontinuerligt utvecklas. Stadsdelsnämndsområdet har en hög andel utlandsfödda medborgare och det är av vikt att stödet anpassas utifrån målgruppens behov. Ytterligare satsningar behöver göras under planperioden för att möta dessa grupper.

En utmaning under planperioden blir arbetet med att tillförsäkra att kompetensen inom hemtjänsten motsvarar det behov som brukarna har. Det är en stor spridning av de behov som medarbetarna behöver tillgodose och kompetensen behöver därför stärkas. Den kommunala hemtjänsten har också, sedan det nya ersättningssystemet infördes, haft stora ekonomiska utmaningar och behöver arbeta med att anpassa organisation, verksamhet och kostnader utifrån det rådande ekonomiska ersättningssystemet.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningen kommer under planperioden fortsätta arbetet med att kvalitetssäkra de utredningar som görs vid bedömning av enskildas behov, både vid förstagångsansökningar och vid omprövningar.

Det kommer att finnas behov av boendestöd för äldre över 65 år, men även för yngre med psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser samt för dem som inte är i behov av vanlig hemtjänst. Stadsdelsförvaltningen avser att se över möjligheterna att utöka stödboendeverksamheten med sikte på dessa grupper. Samtidigt kommer möjligheten att samla den socialpsykiatriska kompetensen att undersökas.

Hälso- och sjukvårdsansvaret för personer med LSS-bostad samt deltagare i daglig verksamhet övergår från landstinget till kommunen 1 oktober 2015. En central organisation byggs upp av Socialförvaltningen och kommer att vara temporär till 31 december 2016. Det kommer att kräva insatser från stadsdelsförvaltningen att tillförsäkra nöjdhet och trygghet vad gäller hälso- och sjukvårdande insatser. Beroende på vilken organisation som fastställs från 1 januari 2017 så vet vi vilken insats som kommer att krävas från stadsdelsförvaltningen.

Utbyggnad av LSS-bostäder kommer pågå under perioden. Dels finns behov av servicebostäder men det finns också behov av att utveckla icke fullvärdiga gruppboendestäder. Under perioden kommer en servicebostad att färdigställas med tolv nya boendeplatser. Det finns ytterligare två byggprojekt som förmodas bli klara under planperioden vilka främst kommer inrymma bostäder enligt servicebostadskaraktär.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Stadsdelsförvaltningen kommer arbeta med att förbättra arbetsmiljön så att fler vill arbeta kvar i yrket som socialsekreterare under längre tid. Utveckling av administrativa tjänster inom socialtjänsten är en del i arbetet.

Ett utvecklingsområde är arbetet med Unga vuxna, som saknar sysselsättning, och där stora risker finns för utanförskap och missbruk. Stadsdelsförvaltningen behöver tillsammans med övriga förvaltningar i staden utveckla strategier och kompetens för att upptäcka och ge alternativ till personer som tillhör extremorganisationer som använder våld samt ge stöd till deras anhöriga.

Utmaningarna inom socialpsykiatri är att finna lämpliga bostäder för målgruppen. Det finns också bostäder som idag inryms i lokaler som fastighetsägaren har för avsikt att avveckla. Således inryms socialpsykiatri i de nybyggnationsprojekt som kommer pågå under perioden.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

I jämförelse med Stockholms stad i stort har få nya bostäder byggts i Skärholmen de senaste åren. Stadsdelsförvaltningen ser ett ökat intresse för nybyggnation i området, vilket är mycket positivt. Stadsdelsnämndsområdet behöver växa för att ett bredare service- och kulturutbud ska kunna utvecklas och för att på ett tydligare sätt kunna hänga samman med den övriga staden. Området behöver trygghetsskapande förändringar i ute- centrum- och parkmiljö, dels genom drift och underhåll, men också genom att särskild hänsyn tas till olika trygghetsaspekter i planeringen av nya bostäder samt nya och befintliga parker. Det kommer också att krävas helhetsperspektiv i planeringen för att säkra utvecklingen i området avseende t ex bostadsformer för personer med särskilda behov och för äldre med behov av förändrad bostadssituation samt verksamhetslokaler, skolor, förskolor, stråk, kommunikation osv i förhållande till befintlig bebyggelse, naturområden och transportsätt. En växande befolkning kommer också att innebära utmaningar avseende ökad förslitning av befintlig parkmark, naturreservatsområden, anläggningar och utrustning. Flera centrum i stadsdelsnämndsområdet är i stort behov av förnyelse, något som behöver beaktas vid områdesutveckling.

Utöver de reinvesteringsmedel som ska förvaltas behövs också satsningar på drift och underhåll i de etablerade park- och naturområden så att standarden hålls hög och likvärdig i hela området. Medborgarnas nöjdhet med trygghet, parkskötsel och renhållning är en stor utmaning i stadsdelsförvaltningens fortsatta arbete. Till det kommer ökade problem med dumpning av avfall i området. För att uppnå långsiktig förbättring behöver medborgarnas attityd mot nedskräpning stärkas, bland annat genom att på olika sätt öka medborgarnas delaktighet i den offentliga miljön.

Ohälsotalen i området är relativt höga och områdets demografi innebär att det finns familjer i området för vilka det är extra viktigt att kunna nyttja närområdet för fysiska aktiviteter. Satsningar på attraktiva spontanidrottsplatser har därför gjorts bland annat för att främja fysisk aktivitet hos barn, men även som ett led i att stödja en mer hälsosam livsstil för alla medborgare, samt för att öka medborgarnas kunskaper om natur och allemansrätten.

Under flera år har investeringar gjorts för att öka tillgängligheten genom ombyggnation av stadsdelsnämndsområdets trappor och gångvägar. Anpassningar har även gjorts på badplatser. Fortsatta satsningar behövs avseende tillgänglighet. För att äldre och personer med

funktionsnedsättning bättre ska kunna använda parker, gångstråk och naturområden ska också arbetet med föreslagna tillgänglighetsåtgärder utifrån tillgänglighetsplan för Skärholmens stadsdelsnämndsområde (2007) fortsätta. I det arbetet identifieras och åtgärdas enkelt avhjälpna hinder i stadsdelsnämndsområdet. Platser för barn, så som lekplatser, ska fortsätta anpassas utifrån ett barnperspektiv. I reservatet finns fortsatt behov av att stärka den biologiska mångfalden och områdets motståndskraft mot klimatförändringar. Reservatet är en plats för alla stockholmare och behöver också marknadsföras på ett bättre sätt. Strategiska satsningar behövs också för att stärka och säkra framkomlighet på gång och cykelbanor så att medborgarna ges goda möjligheter att välja hållbara färdmedel i ytterstadsmiljön.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Stockholm växer både till följd av att många barn föds samt inflyttning av personer i arbetsför ålder. Den ökade konkurrensen på arbetsmarknaden leder till att personer med låg utbildning lättare slås ut och riskerar att behöva ekonomiskt bistånd. Stadsdelsförvaltningen bedömer att det finns en osäkerhet avseende nyanlända som efter två år inte längre omfattas av etableringsreformen och inte lyckats få ett arbete. Nyanlända som söker försörjningsstöd och som inte omfattas av etableringsreformen ska få samhällsorientering. Bostadslösa ska få ökad kunskap om bostadsmarknaden genom att få skriftlig information hur man söker bostad och personerna ska ges tätare stöd. Stadsdelsförvaltningen ökar under planperioden insatserna för budget och skuldrådgivning.

Stadsdelsförvaltningen ser en utmaning i att identifiera nya arbetssätt för att minska långtidsberoendet av ekonomiskt bistånd. Under planperioden fortsätter arbetet med att korta bidragstiden för barnfamiljer. En barnkonsekvensanalys ska göras när en familj under lång tid varit beroende av försörjningsstöd.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Den öppna arbetslösheten hos stadsdelsnämndsområdets medborgare uppgår till 6,1 procent, vilket kan jämföras med 3,1 procent i Stockholms stad som helhet. Stadsdelsförvaltningen kommer förstärka arbetet med arbetsmarknadsåtgärder generellt. En del är stärkta insatser för nyanlända, då arbete är den viktigaste inkluderande faktorn för att bli en del av samhället. Stadsdelsförvaltningens uppdrag är att förbereda personer som inte ingår i Jobbtorg Stockholms målgrupper. Stadsdelsförvaltningen behöver anpassa metoderna så att alla kan komma ut i arbete. För att på sikt minska arbetslöshet och utanförskap behövs utbildningsnivån öka, fram för allt för kvinnor. En annan viktig fråga är att i samarbete med Jobbtorg undersöka hur fler tidsbegränsade anställningar för långtidsarbetslösa som uppbär försörjningsstöd kan skapas.

2.9 Övrigt

Personligt möte på Medborgarkontoret

Behovet av vägledning vid ett personligt möte kvarstår. Alla myndigheter digitaliserar sin information och service allt mer. Det underlättar för det stora flertalet. Många har dock av olika skäl har svårt att tillgodogöra sig den information och de tjänster som finns per telefon eller via webben. Samhällsvägledarna fortsätter att ge information och vägledning om kommunal och annan offentlig verksamhet genom ett personligt möte utan tidsbeställning.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt med att anpassa verksamheten till brukarnas behov och efterfrågan utifrån lagstiftning och stadens riktlinjer. Den ekonomiska styrningen är i fokus och chefer med budgetansvar stärks i sina förutsättningar för att ha en ekonomi i balans. Stadsdelsförvaltningen fortsätter arbetet med att implementera resultatbaserad styrning i alla enheter. Medarbetarnas delaktighet är en framgångsfaktor. Resultat från brukarundersökningar, verksamhetsuppföljningar och medarbetarenkäten är viktiga verktyg i styrningen av verksamheterna.

3.1 Drift

Ekonomiska förutsättningar

I bokslut 2014 redovisar stadsdelsförvaltningen ett överskott på 2,9 mnkr efter resultatöverföringar. Budgeten för 2015 uppgår till 1 100,7 mnkr vilket motsvarar en ökning om 47,5 mnkr, (4,5 %) från föregående år. Ökningen utgörs främst av ökade schabloner samt ersättning till stadsdelsförvaltningens utförare.

Stadsdelsförvaltningen har betydande behov av insatser inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning som ska täckas av det fasta anslaget, vilket inte är prestationsrelaterat. Ökningen av budgeten för det fasta anslaget är marginell och stadsdelsförvaltningen behöver prioritera för att kunna tillgodose brukarnas behov.

I bokslut 2014 redovisar verksamhetsområde äldreomsorg underskott på 22,1 mnkr efter resultatöverföring, underskottet återfinns främst inom beställarsidan. Stadsdelsförvaltningen har gjort en genomlysning av beställarenhetens biståndsbedömning och resultatet av genomlysningen används som underlag för åtgärder under 2015. Stadsdelsförvaltningens hemtjänstutförare i egen regi bidrar också till underskottet. Underskottet för äldreomsorgen är betydande och åtgärder för att komma i balans prioriteras.

Resultatdispositioner

Resultatfonden uppgick vid bokslut 2014 till 11,3 mnkr, vilket överfördes till 2015. Vid bokslut 2014 upplöstes hemtjänsten som resultatenhet då tidigare underskott om 1,5 mnkr inte har kunnat täckas under året. Hela resultatfonden om 11,3 mnkr finns inom förskolans resultatenheter.

3.2 Investeringar

Mnkr	Utfall 2014	2015	2016	2017	2018
Större parkinvesteringar	4,8	6,1	5,5	6,3	6,0
Mindre parkinvesteringar	0,9	1,1	1,1	1,1	1,1
Reinvestering	-	2,0	2,0	2,0	2,0
Tillgänglighetsinvesteringar	4,5	5,0			
Inventarier och maskiner	0,1	1,3	1,3	1,3	1,3
Totalt	10,3	15,5	9,9	10,7	10,4

Stadsdelsnämnden ansöker årligen om investeringsmedel avseende större parkupprustningsprojekt. Nämnden har ansökt om 5,5 mnkr för ombyggnation av Idlekens

parklek med start 2016, 6,3 mnkr för Stångholmsparken med start 2017 samt för Sätredalsparken om 6,0 mnkr med start 2018.

De investeringsmedel som stadsdelsnämnden tilldelas varje år, utifrån fördelningsnyckeln, 1,1 mnkr för 2015, kommer att användas för mindre parkupprustningar.

Från och med 2015 erhåller stadsdelsnämnden även budgetmedel för reinvestering i stadsmiljön. Medlen avser att bevara funktionen i den befintliga infrastrukturen samt att främja en långsiktigt hållbar parkmiljö och minska risken för kapitalförstöring.

Kostnader för avskrivningar ökar under planperioden på grund av ändrade avskrivningsberäkning så kallad komponentavskrivning.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Stadsdelsförvaltningen har inte några betydande projekt (överstiger 50 mnkr).

4 Övriga redovisningar

Ett Stockholm som håller samman

Stadsdelsförvaltningen ska verka för att Stockholm är en stad som håller samman och där ojämlika förhållanden minskar. Stadsdelsförvaltningen ser att en varierad bostadsutbyggnad i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är en möjliggörande faktor för att minska segregation och utanförskap. En blandning av bostäder och lokaler är även en förutsättning för att stadsdelsnämndsområdet ska vara attraktivt för näringslivets utveckling. Ytterligare utmaning för att minska arbetslöshet och utanförskap är att höja kvinnors utbildningsnivå. En generell ökning av utbildningsnivån, där språket är en viktig del, ger många positiva effekter för både individen och samhället.

Stadsdelsförvaltningen ser även utmaningar i att bemöta våldsbejakande extremism. Strategier samt medarbetarnas kompetens, för att identifiera personer som tillhör extremorganisationer som använder våld, behöver utvecklas.

Valdeltagandet i stadsdelsnämndsområdet minskade 2014 trots de insatser som genomfördes av stadsdelsförvaltningen och projekt 127 Alla röster räknas. En handlingsplan för ökat valdeltagande ska därför tas fram. Medborgarnas delaktighet och inflytande över sin närmiljö ska förstärkas och utvecklas. Civilsamhället kommer erbjudas möjligheter att lämna förslag och synpunkter på hur deras inflytande kan stärkas. Ett arbete som kommer att ta tid. De möjligheter till inflytande som redan finns idag kommer att marknadsföras bättre över tid.

Könsuppdelad statistik

För att i samband med budget 2016 kunna börja tillämpa genusbudgetering i Stockholm stad har stadsdelsförvaltningen identifierat vilken könsuppdelad statistik som är möjlig att ta fram. I från verksamhetsspecifika förssystem som Sociala systemet Paraplyet och BOSKO kan könsuppdelad statistik tas fram för att belysa genusperspektiv i verksamheten. Exempel på könsuppdelad statistik som kan vara intressant att analysera vidare är bland annat:

- Andel kvinnor/män som deltar i den öppna dagverksamheten Ekens aktiviteter
- Andel kvinnor/män som får hjälp av "Fixaren"
- Andel kvinnor/män som deltar i de anhöriggrupper som arrangeras för anhöriga till äldre
- Andel kvinnor/män med biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende
- Antal beviljade timmar inom hemtjänst uppdelat på män/kvinnor
- Andel flickor/pojkar som familjehems placeras/HVB-placeras
- Andel flickor/pojkar som besöker ungdomsmottagningen
- Hur sommarjobben fördelas mellan pojkar/flickor
- Andel flickor/pojkar som nyttjar våra parker och spontanidrottsplatser

Könsuppdelad statistik över hur resurser för barn i behov av särskilt stöd fördelas kommer att kunna tas fram under år 2015. För att få en bild av hur resurser fördelas mellan flickor respektive pojkar i förskolan kan den statistiken registreras i materialet Förskolornas Uppföljningssystem i Skärholmen (FUSS) som idag används av personalen i förskolan för att följa upp verksamheten.

Könsuppdelad besöksstatistik i fritidsverksamheten finns i dagsläget tillgänglig. Att öka antal besökande flickor och ungdomars delaktighet är prioriterade frågor kommande år. Statistik över hur många flickor respektive pojkar som är delaktiga i att utforma fritidsverksamheten kan tas fram under 2015 i syfte att öka flickors delaktighet.

Stadsdelsförvaltningen har viss tillgång till könsuppdelad statistik vad gäller medarbetarna. De uppgifter som kan tas fram i dagsläget är könsuppdelad statistik avseende sjukfrånvaro, åldersfördelning samt övertid per år. Stadsdelsförvaltningen kan även beställa ytterligare könsuppdelade rapporter av Serviceförvaltningen. I medarbetarenkäten är AMI-värdet könsuppdelat i den förvaltningsövergripande resultatrapporten och könsuppdelade resultat kan beställas mot en tilläggskostnad. Detta har stadsdelsförvaltningen gjort på vissa frågor som används som indikatorer i jämställdhet- och mångfaldsplanen.

I övrigt använder stadsdelsförvaltningen sig av JÄMIX, Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex. Där beställer vi statistik från SWECO som vi rapporterar in en gång per år. I JÄMIX är följande statistik könsuppdelad: medlemmar i ledningsgruppen, antal chefer, medianlön, arbetade timmar, långtidssjukfrånvaro, tillsvidareanställda som tagit ut föräldraledighet, uttag av tillfällig vård av barn, hel- och deltidsanställning, tillsvidare- och visstidsanställning, chefsrekrytering internt såväl som externt, utbildningsnivå, rapporterad övertid, avgångar samt genomsnittsålder.

Taxor och avgifter

Stadsdelsförvaltningen har inga egna taxor och avgifter.

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Skärholmens stadsdelsförvaltnings lokalförsörjning genomsyras av att samtliga lokaler ska vara väl anpassade till respektive verksamhet och att lokalnyttjandet ska vara resurs- och kostnadseffektivt. Därutöver ska samtliga lokaler vara tillgängliga och kunna nyttjas flexibelt vid förändringar av behov och verksamhet.

Lokalförsörjningsplanen utgår från den lokalsituation som råder per den 1 mars 2015. Redovisning av förändringar i lokalbeståndet gäller hela planperioden 2016-2018.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet:

Antalet barn i förskoleålder (1-5 år) kommer enligt prognosen att vara relativt intakt, med en liten ökning i slutet av perioden. De planerade antal platser inom förskolan i Skärholmen beräknas täcka det kommande behovet. I befolkningsprognosen som inkluderar antagande om nybyggnation beräknas barnantalet (1-5 år) att öka med 234 barn. Prognosen är osäker och därför tas ingen hänsyn till denna ökning i dagsläget. Det är viktigt att stadsdelsförvaltningen har kännedom om nyproduktion av bostäder så att behovet av förskoleplatser kan tillhandahållas.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningens bedömning är att efterfrågan på servicebostäder jämfört med gruppboendebostäder ökar. I samband med nyproduktion av bostäder bevakar stadsdelsförvaltningen denna fråga.

Äldreomsorg

Antalet äldre 65-79 och andelen över 80 år prognostiseras öka marginellt, med strax över 130 personer, fram till 2018 med antagandet att ingen nybyggnation sker. En konsekvens av valfrihetssystemet gör det dock svårt att förutse den äldres val av vård- och omsorgsboende. Idag finns en relativt god överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan. Sätra vård- och omsorgsboende inventerar löpande antalet tomma platser i förhållande till efterfrågan och omstrukturerar sin verksamhet i takt med att behoven förändras.

Individ och familjeomsorg

En central fråga är stadsdelsförvaltningens möjligheter att få försöks- och träningslägenheter som tilldelas av bostadsförmedlingen. Under perioden har stadsdelsförvaltningen behov av 40 nya lägenheter. Bostadsbristen i Stockholm påverkar tillgången till försöks- och träningslägenheter, efterfrågan är större än tillgången. Det är särskilt ont om små lägenheter som efterfrågas då många ensamhushåll står i kön.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har för närvarande 26 förskolor med 88 avdelningar samt en dagbarnvårdare. Antal inskrivna barn var totalt 1 443 i februari 2015. Skärholmens stadsdelsförvaltning har stora förskolor där antal avdelningar snabbt kan anpassas efter behovet. Stadsdelsförvaltningen har hittills uppfyllt barnomsorgsgarantin.

Äldreomsorg

Sätra vård- och omsorgsboende har totalt 121 platser med heldygnsomsorg för personer med demenssjukdom, profilboende för personer med frontallobsdemens, profilboende för personer med Chorea Huntington och en enhet för personer med kognitiv svikt.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Då en gruppbostad avvecklas under 2015 minskar stadsdelsförvaltningens kapacitet tillfälligt med sex lägenheter. Efter avvecklingen finns det elva gruppbostäder med i genomsnitt sex lägenheter per gruppbostad. Efter avvecklingen bor 72 brukare i stadsdelsförvaltningens gruppbostäder.

Socialpsykiatri

Stadsdelsförvaltningen har två särskilda boenden och ett stödboende samt boendestöd och en öppen dagverksamhet.

Individ och familjeomsorgen

Stadsdelsförvaltningen har i nuläget 12 försökslägenheter och 51 träningslägenheter. Boende Sättagårdsvägen 8 har 16 rum/lägenheter. Några av rummen kan göras om till dubbelrum.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet:

Förskolan Frimurarvägen 5-7 har återuppbyggts från två till fem avdelningar och flyttade in i nya lokaler i augusti 2014. Tillfälliga behovstoppar beräknas kunna lösas inom befintligt lokalbestånd.

Äldreomsorg

En avdelning på Sätra vård- och omsorgsboende är tomställd då dessa platser sedan tidigare varit svåra att belägga. Om behovet ökar finns kapacitet och möjlighet att öppna upp avdelningen igen. Det finns också en medvetenhet kring fortsatta anpassningar i form av etablering av andra inriktningar i de fall efterfrågan inte ökar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsförvaltningen har i dagsläget beställt 12 servicelägenheter i Svenska bostäders projekt Sätra stall i Sätra samt 12 servicelägenheter i projekt Vita Liljans väg i Bredäng. Bostäderna i Sätra beräknas stå klara 2015-2016 medan Vita Liljan ännu är i ett tidigt planskede. Det finns behov av att ersätta en gruppbostad inom LSS då befintliga lokaler inte är att betrakta som fullvärdiga. Samtal förs med byggherrar angående ersättningslokaler. Tidigare diskussion gällande ombyggnation av en förskola till en gruppbostad är inte längre

aktuell. Stadsdelsförvaltningen kommer under perioden att anmäla intresse för bostäder inom LSS med målet att, där så är möjligt, beställa minst fem procent lägenheter för särskilt boende för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning.

Socialpsykiatri

Ett särskilt boende planeras med företrädare för Micasa med syftet att ersätta befintliga lokaler vilka inte håller tillräckligt god kvalitet för fortsatt drift på långsikt.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	0	0	0	0
Hyeskostnader (tkr)	28410	28429	28998	29578
Netto	28410	28429	28998	29578

*i hyran ingår driftkostnader.

I redovisad kostnadsutveckling ovan har beräkning gjorts utifrån befolkningsprognos med antagande om befintlig bebyggelse. Förskolan kommer under 2015 att avveckla lokalerna på Vårbergsvägen 63, Concordiavägen 27 och Fjärdholmsgränd 11. Detta innebär en kostnadsminskning netto om ca 0,5 mnkr 2016. För övrigt är det inga planerade förändringar inom planperioden.

Fritid

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	0	0	0	0
Hyeskostnader (tkr)	2814	2870	2928	2986
Netto	2814	2870	2928	2986

Stadsdelsförvaltningen undersöker möjligheterna för en ny fritidsgård i Vårberg, då inget konkret förslag finns är denna inte inkluderad i kostnadsutvecklingen. I övrigt planeras inga förändringar.

Äldreomsorg

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	- 7 400	- 7 548	- 7 699	- 7 853
Hyeskostnader (tkr)	19 780	20 176	20 579	20 991
Netto	12 380	12 628	12 880	13 138

Inga planerade förändringar inom planperioden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	- 6 630	- 6 763	- 6 898	- 7 036
Hyeskostnader (tkr)	10 404	10 612	10 824	11 041
Netto	3 774	3 849	3 926	4 005

Under planperioden stängs ett LSS boende som inte motsvarar kvalitetskraven men två nya boenden beräknas att öppnas. Ekonomisk påverkan för planering av två nya boenden har inte inkluderats då planeringen är i ett tidigt och osäkert skede.

Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	- 5 333	- 5 439	- 5 548	- 5 659
Hyeskostnader (tkr)	10 347	10 554	10 765	10 980
Netto	5 014	5 115	5 217	5 321

Inga andra förändringar planeras under planperioden.

Administrativa lokaler

Ar	2015	2016	2017	2018
Hysesintäkter (tkr)	-	-	-	-
Hyeskostnader (tkr)	1 466	1 895	1 933	1 972
Netto	1 466	1 895	1 933	1 972

2015 upphör hyresreduceringen på huvudkontoret och kostnaderna ökar. Även kostnader för ombyggnation och flytt av arkivlokal kan tillkomma under planperioden.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Eftersom behoven av lokaler och dess utformning skiftar under ganska korta tidsperioder så bör lokaler byggas flexibelt för att kunna nyttjas av olika verksamheter under sin livslängd. Stadsdelsförvaltningen anser att en ökad samverkan mellan förvaltningarna, exempelvis utbildningsförvaltningen gällande samutnyttjande av skol- och förskolelokaler, är viktigt för ett effektivt lokalutnyttjande.

När det gäller förskolelokaler har stadsdelsförvaltningen stora förskolor med upp till fem avdelningar och kan snabbt anpassa antalet avdelningar och förskoleplatser efter behov. Förskoleverksamheten är på så sätt mycket flexibla och har god beredskap att både öppna och stänga avdelningar.

5.7 Övrigt

Stadsdelsförvaltningens bedömning är att det är svårt att påverka kostnaderna vid både ombyggnad och nybyggnad eftersom det är fastighetsägaren som huvudsakligen styr kvalitetskraven. Då stadsdelsförvaltningen är bunden av upprättade ramavtal är det slutligen de enskilda förvaltningarna och eller brukarna som får betala. Stadsdelsförvaltningen kommer intensifiera samarbetet med Micasa och SISAB i syfte med att hitta så kostnadseffektiva alternativ som möjligt.